tíðindablaðið
sosialurin
Nr. 44 Mikudagur 5. mars 1997 71. árgangur Kr. 7,00

Tema: 28 síður um olju

Síða 8

Búskaparfrøðingurin Sverri Hansen varð biðin um at gerast formaður í Framtaksgrunninum, og hann sigur seg hava arbeitt eftir bestu sannføring

– Eg havi ikki leitað mær vald

Jógvan Vágsheyg, arbeiðsgevararnir:

Kemur ikki upp á tal at hækka lønir

– Arbeiðsfólk fáa ov lítið í løn. Men vit hava ikki ráð at gjalda meira í løn. Loysnin er skattalætti, sigur formaðurin í arbeiðsgevarafelagnum, Jógvan Vágsheyg Síða 4

– Útreiðslurnar til lønir eru ov stórar sum er, siga arbeiðsgevararnir

Oljuráðstevnan byrjar í dag

Ráðstevnan í Norðurlandahúsinum byrjar í dag, og nógvir útlendingar eru komnir til landið. Lesið annars temablaðið í Sosialinum

SILD · SILD
Tað besta til veitsluna...
5 kg spannir
Bein- & skræðuleys
* SALTSILDAFLØK
* KRYDDSILDAFLØK
* SALT-/KRYDDSILD, heil
Fritt heimkoyrd í Havn og í Klaksvík, annars við Strandferðsluni
SILDAGOYMSLAN
Tlf. 12355 (kl. 10–15)

PRIMA
GOGGURÚSUR
Royndar í túsundatali við bestu úrslitum.

Taka móti bileggingum til næstu sending!
SILDAGOYMSLAN
Tlf. 12355 (kl. 10–15)

Niels Helveg Petersen og fylgi á flogvøllinum í gjár

Danski uttanríkisráðharrin í Føroyum

Niels Helveg Petersen, uttanríkisráðharri, kom til Føroya í gjár

EIRIKUR LINDENSKOV

Í gjár kom danski uttanríkisráðharrin, Niels Helveg Petersen til Føroya.

Hann fór til verka beinanvegin, hann kom til Havnar í gjár við tyrluni hjá Atlantsflog.

Hann fór fyrst á fund við løgmann og seinni eisini á fund við Uttanlandsnevndina.

Við uttanlandsnevndina hevur Niels Helveg Petersen tosað um ES-spurningar, um NATO-málið og uttan iva eisini um marknatrætuna við bretar.

fk

Sjálvt idiotar vinna pening

Tað kann ikki annað enn bera skjótt móti einum krakki, tá sjálvt økonomiskir idiotar hava funnið inn á peningamarknaðin, siga pessimistar um støðuna í Noregi, sum svimur í oljupeningi

Teir hava størsta økonomiska vøksturin í Europa, og lægstu arbeiðsloysistøl. Norðmenn eru mest bjartskygdu fólkini í Europa. Men ríkidømið hevur eina baksíðu og norðmenn síggja nú – ikki sørt hjálparleysir og ørkymlaðir – hvussu peningurin fjøtrar teir og forðar teimum at gera sum teimum lystir.

Nógva oljuríkidømi er um at órkymla norðmenn. Faur man her hugsa serliga nógv um tað kunnu verða stórir trupulleikar í samband við at tjena eina rúgvu av peningi. Her ganga vit flest øll og bíða eftir at allar fordingar skjótast verða fingnar av vegnum soleiðis at vit koma til pening og tað nógvar bæði skjótt og brátt. Trupulleikar hugsa vit í øllum førðum íki um í hesum sambandi! Men tað eru júst trupulleikar, ið norðmenn hava fingið at takast við. Stórir trupulleikar orsaka av ov stórum peningi...!

Er tað satt, sum tað var sagt um danir í 70'unum og 80'unum, at »teir vóru á veg at pomnern til, men á fyrsta klassa,« so kann um norðmenn í dag ivaleyst sigast, at »teir eru á veg innar í paradís, men so sanniliga á øðrum klassa.«

Hesa rámandi lýsing av støðuni kom ein svenskur journalistur við á einum útvarpaðum tjakfundi millum útlendsk fjølmiðlafólk, sum var í Oslo herfyri.

Tað skal leitast leingi og væl til tess at finna tekin um tað øvugta, ið eyðkendi tey nýríku í 80'unum allastaðir runt um í Vesturheiminum í yuppieárunum. Og tað síggjast heldur ikki tekin til vælmeinandi gávumildni í navni vælferðarsamfelagsins til frama fyri almennar játtanirnar, heldur tvørturímóti.

Milliarda vinningur

Norska ríkidømi finnist bæði á almennum og á privatum hondum. Á heysti í fjør var mett, at yvirskotið á statsbudgettinum fyri árið 1997 fór at verða 11 milliardir norkar krónur, men longu í november var mett, at tað fór at verða 40 milliardir krónur, og tað endaði við, at koma heilt uppá 45 milliardir krónur.

Men ætlanin er ikki at hetta so sera stóra ríkidømi skal søplast burtur á einari samanhangandi fyrstafloks fólkafest, men harafturímóti sum skjótast skal inn í henda nógv umrødda Oljugrunninn (Oljefondet).

Oljugrunnurin skal so seta peningin í útlendsk virðisbrøv. Tað verður mett at tá komið er fram til ár 2000 vil Oljugrunnurin hava onkunstaðni millum 200 og 250 milliardir krónur til taks. Hetta er sambært varisligum og ikki serliga álitandi metingum. Heldur meira optimistiskar metingar gjørdar av útlendskum serfrøðingum fara so langt sum at siga, at tað fara at vera heilt ótrúliga talið 1000 milliardir krónur í hesum grunni norðmanna um ártúsundskiftið.

Idiotar sum vinna pening

Av peningarmarknaðunum í vøkstri er tað marknaðurin í Oslo, sum so greitt liggur á einum fyrsta plássið sammet við allar aðrar peningamarknaðir í Europa. Virðisbrævavirði á Oslo-marknaðinum var 232 milliardir krónur um ársskiftið seinast, ein vøkstur uppá nærum 50%. Totalindexi fór upp við 3%. Tey bæði ymiskum úrslitini koma av stóra vøkstrinum í tilgongdini av marknaðarnoteraðum feløgum.

Tann 9. januar í ár settu norskar marknaðarmeklarar á sjampanjuna, tá totalindexi fór upp um »magiska markið« sum er 1000 point. Fyri minni enn tveimum árum síðani fór indexið upp um 600 point. Og framgongdin heldur fram í 1997. Fyri stuttum setti peningamarknaðurin fyri trettandu ferð nyggj met eftir bert 16 dagar.

– Marknaðurin er jú heilt frá sær sjálvum, segði ein marknaðarstjóri tá í viðtali við *Dagens Næringsliv*.

Analytikarar spáddu, at vøksturin við ársskiftið fór at verða 15% og at totalindexið fór at koma uppá 1100 point við árslok. Men longu 25 dagar inn í nýggja árið var totalindexið farið upp við 10%.

– Nú tykist ikki mætari enn at eisini idiotarnir tjena pening, segði hin hástóri fleirmilljóningurin Hans Geelmuyden nú henda dagin. Hann er stjóri fyri kendastu informatiónsráðgevingarfyritøkuni í Noregi.

Lágrentulán

Peningur kostar skjótt púra einki í Noregi. Tú kanst fáa lán har rentar er sett til 4%. Av hesum betalir staturin 28% við skattafrádrátti og inflatiónin er roknað til knappliga 2% í ár.

Og kortini gera norðmenn ikki sum teir gjørdu í 80'unum. Tað hevur ongantíð verið spart meira enn tað sama og hetta hendir sjálvt um tað nærum einki fæst í rentu fyri innlán.

Ein lønarkonto í Noregi í dag gevur negativar rentur. Fyri 200.000 krónur á eini sokalladari hárentukonto fæst ikki meira enn 2% í rentu. Tað er av hesi orsøk, at vanlig fólk í stórum mun enn hógartil eru farin at troyta peningamarknaðin við sparipeninginum, fyrst og fremst gjøgnum partabrævagrunnar, sum í fjør góvu meira enn 30% í vinningi í meðal.

Hetta hevur eisini gjørt, at teir fáu pessimistarnir, ið finnast á Oslo-marknaðinum, eru farnir at tosa um yvirhiting av búskapinum.

– Her er alt ov mikið av peningi til Ola og Kari, siga teir, vísandi til mest vanligu nøvnini á vanligum fólki í Noregi.

Útlandið hevur av álvara funnið norsku krónina, ivaleyst tí at búskaparliga orka Noregs er vorðin gjørd sjónlig av Olju grunninum. Uppisaman hava norðmenn royni at hildið krónuna støðuga, men til fánýtis. Hetta hava teir gjørt við at lækka rentuna, tí einu ferðina fyrri og aðru ferð eftir, men sama ger, virði veksur alsamt.

Fyri fyrstu ferð í møng, møng Harrans ár er ein týskur markur fallin niður á minni enn fýra norskar krónur. Tann sum livir í Noregi við eini danskari ella norskari løn, hevur seinasta halva árið mist eini 10% av síni inntøku. Ein donsku króna kostaði umleið 1,13-1,14 norskar, men er síðani fallin niður á 1,04.

Tað er ein spurningur um tað er relevant í hesum tíkið at nevna ein búskap, ið byggir á 80-100.000 tons av fiski í tílíkum høpi? Tí eitt er víst, er tað bert nóg mikið av olju til at sett verður á at bora, tá er høvuðsvinna føroyinga ein saga blot!

Ikki bert uppá ein máta, men uppá nógvar mátar. Hvat fer at henda í Føroyum í so máta hava vit ikki hoyrt nakrar serligar metingar um. Tað er bert eitt, ið eyðkennir hetta rest, sum hevur tikið seg upp. Tað er peningur og peningur skjótt. Men erliga tala, hvat um tað nú fer at flyma olja so sum flest øll droyma um, hvat verður tá av fólkafloksins strevi við kostnaðarstøðinum? Hvønn týdning hevur tað tá? Fara danir at lata oljumilliardir úr Føroyum trýsta virði av donsku krónuni (og sostatt føroysku) langt upp um tað støðið, sum danska útflutningsvinna tolir av lønarvøkstri í komandi tíðum? Norðmenn hava olju og teir hava trupulleikar tí at ...

Útflutningsvørurnar dýrkað

Asannað verður at hetta er sera hættiligt fyri norskan búskap orsaka av, at hesin er sera tætt knýttur at gongdini í útflutningsvinnuni. Norskar vørur eru longu blivnar alt ov dýrar í útlondum, og ein sterkari króna fer at gera hesar vørur óseljandi. Tað er ikki langt síðani at leiðarin fyri landsfelagsskapinum av Teknologivirkjum skjeyt upp at skrúva fyri oljupeningastreyminum úr Norðsjónum, tí, segði hann, hetta er hin djúpari liggjandi orsøkin til eina hækkandi krónu. Sum verða man hava tílíkir tankar verið kvaldir í føðingini av vinnuni og politiska høgraveinginum. Heldur ikki ráðandi arbeiðaraflokkurin (sosialdemokratiskur) hevur viljað lagt oyra til hesar tónar frá sosialistiska vinstraveingínum ella *Centerpartiet*, um at lata Oljugrunnin verða liggjandi á havsins botni.

Her hjá okkum hava vit fingið ein politiskan meiriluta, sum er farin í Tinganes viðeinum máli at greiða. Kostnaðarstøðið skal niður og primert verður fokuserað uppá privata lønarposan, ið verður hildin verða størsta orsøkin til høga kostnaðarstøðið.

Áhugavert er um hesir politisku úrmælingar eisini hugsa um eitt kostnaðarstøði, ið verður sett eftir oljunormum, ella um hetta við lønunum er annað enn eitt framhald av klassiska lotuvinningspolitikkinum, sum hesi seinastu mongu árini hevur eyðkent føroyskan politikk?

Í øllum førðum er tað sera trupult at gykla sær til nakað slag av fiskivinnu, verður tað olja, sum kemur at seta lønar- og harvið eisini kostnaðarstøðið í Føroyum. Fer nógvur fiskur av landinum í dag er víst, at tað verður ikki stertur eftir at virka um vit her heima fáa norskar tilstandir uttan frammanundan at hava tikið avgerð um bæði Oljugrunnar og nakað væl afturat.

Tað ivaleyst vísasta vit kundu gjørt, var at lata oljuna verða har hon er, og so búskaparpolitiskt fyrihalda okkum til og handla út frá hesi tí sterkastu støðuni yvirhøvur. Ikki bert sterkastu støðu beint nú í hesi løtu, men so sanniliga uppá sikt.

Ein sending í svenskum sjónvarpi um Noregi við yvirskriftini: »Eitt norðurlanda Kuwait« gjørdi norðmenn sera firtnar, einamest tí at sendingar var av svenskum uppruna. Svíar spurdu hvussu tað bar til, at tað í einum landi har tað flýtur yvir við peningi er so vorðið, at fólka reikað heimleys runt, og hvussu tað ber til, at sjúklingar ikki fáa eina song, men mugu liggja úti á gonginí og bíða eftir tørni – meðan onnur liggja sum hym inni á á niðurslitnum skúlum.

Svíar hildu teir høvdu avdúkað nýggjir og hógartil ókendar síður av norska vælferðarsamfelagnum. Men hetta er ikki so. Tað hevur verið kjakast um hesar spurningar í ára vís. Svenska sjónvarpsliðið var ongantíð komið út úr Oslo. Ein stórur partur av norskum vælstandi er at finna útnyðringspartinum av Noregi ella í útkantsnorsegi, har staturin hevur sent ein javnan streym av peningi til tess at halda við líka norskan politikk á økinum. »Eitt breitt búmynstur«. Eitt sera viðkvæmt mál í norskum politikki, sum bert Carl I. Hagen og *Fremskridtspartiet* tora at seta seg ímóti. Hetta fyribrigdið sæst best um samanlíkning verður gjørd av fólkatóma Norðursvøríki og Norðurnoregi (og so føroyskan bygdarmenningarpolitikk, sum er dottin fullkomiliga fyri bakka!). Tað gevur at býta, at svenskar útkantskommunur mangan hava biðið um, at tað verður lagt saman millum Noregi og Svøríki.

Hjá nógvum norðmonnum hevur ríkidømi ført til vælferð. Arbeiðsloysið minkar støðugt og var við árskiftið 3,6%. Í pørtum av landinum manglar arbeiðsmegi og innan ávísar bransjur er støðan tann sama. Í Oslo har mesta norska náttarlivið sum vera man er at finna, er triðji hvør tænari svenskari. Í Noregi er lætt at fáa arbeiði og betri løn enn í heimlandinu. Á byggjuplássunum finnast finskir, svenskir og danskir arbeiðarar og í ein ávísan mun sjálvandi føroyingar og íslendarar.

Alt hetta hava vit roynt og spurningurin er so eisini um vit veruliga gloyma so skjótt ella um vit halda at tað fer at verða léttari at fyrihalda seg til trupulleikan, tá hann av núggjum stingur seg upp, bara so nógvar ferðir størri enn vit nakrantíð upplivdu hendan trupulleika í 80'unum. Er tað veruliga hetta vit leingjast eftir aftur?

Nøkur eru, ið eru dottin út um vælferðargirðingarnar í Noregi. Næstan 2000 norðmenn mugu hvørja nátt í kuldanum finna sær ta yvir høvdið hjá Frelsunarherinum. Nøkur fáa onganntíð arbeiði, rusaði fólk, narkomanar og bíddarar er ta alt ov vanligt at síggja í gøtunum í Oslo.

Øll norsk børn skulu byrja í skúlanum tá tey eru 6 ár, men skúlarnir hava ikki pláss fyri øllum børnunum og nógvir skúlar eru sera illa hildnir. Sjúkrahúsini skulu spara pening og sjúklingarnir liggja longu nú úti á gongunum. Tey gomlu da ikki einrúm á røktarheimunum, tað er nærum ógjørligt at fáa ansingarpláss til børnini á almennum stovnum, og tískil eru tað nógv foreldur, ið hava tikið seg saman og reka egnar barnagarðar.

Óttast prílop

Thorbjørn Jagland vísur atfinningunum móti norska vælferðarsamfelagnum aftur við at siga, at enn hevur hann ikki verið eitt ár í starvinum sum stjórnarleiðari!

Sannleikin er at almennu sparingarnar í Noregi eru ein avleiðing av rouyndunum hjá Noregi at laga seg til marknaðarbúskaparligu treytirnar, settar ísamband við møguligan limaskap í ES og EØS-avaluni, ið gjørdi Noregi til fíggjarligan, men ikki politiskan lim í ES. Tá var Gro Harlme Brundtland forsetisráðharri og Jagland var floksformaður.

Tað er ræðslan fyri galoppandi prísvøkstri, sum liggur aftanfyri stramma fíggjarpolitikkin. Og hesin pltiikkur hevur breiða undirtøku í Stórtinginum.

Í 1970'unum og 80'unum hvarv ein stórur partur av inntøkunum frá Norðsjónum í statsstuðli til alt millum himmal og jørð. Frá skipasmiðjum, og gamaldags iðna til jarðarbrúk og ikki lønandi fiskigóðskingarvirksemi. Ein heilt týðandi partur fordampaði eisini av privatum oyðsli. Alt hetta hevur virkað sum ein ávaringarklokka ímóti ovurnýtslu millum norðmenn.

Framhald á síðu 14

Framhald av síðu 13

og tað er av hesum orsøk um, at milliardirnar frá Norðsjónum skulu setast í virðisbrøv og virksemi uttanlands til tess ikki at skapa lønarvøkstur og inflatión á norska fastlandinum.

> *Fiskivinnan í Noregi telur bert ein prosentpart av landsins bruttuumsetningi, so tað er løgið at ein haltandi fiskivinna kann hava havt týðandi negativa ávirkan á samlaðu búskapin í Noregi í 70 unum og 80 unum. Men í hesi grein verður eisini víst á, at stuðningur til eina ikki lønandi fiskivinnu hevði storan týdning at hon telur við til at tað gekk so illa sum tað gjørdi tá.*
>
> *Er tað nakað løgið í at Føroyar fóru so langt sum tilfeldi varð, tá vit umhugsa at okkara statsstuðlaða fiskivinna telur meiri enn 90% av okkara samlaða búskapi"*

Stóri spurningurin hjá Jagland er, um tað eydnast honum at finna pláss fyri taparunum í vælferðarsamfelagnum í norska Húsinum. Spurningurin er um landið, sum flýtur í mjólk og hunangi, hevur rá at byggja røktarheim, sjúkrahús, skúla og barnagarðar til sínar íbúgvar. Ella um Noregi veruliga skal enda við at blíva eitt sosialdemokratiskt Kuwait, har íbúgvarnir liva av at eiga partabrøv og obligatiónir í útlondum.

Henda greinin er skrivað við grundarlagi í grein hjá Einar Hagvaar í politiken tann 17.02.1997. Royndirnar at umseta og relaterað hetta til føroysk viðurskifti eigur undirritaði

jsmith febr. '97

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan

Skrásetingar-nr.
P/f 2321. **P/f Estra Prent, 510 Gøta**

Viðtøkur broyttar:
20.09.1996

Kapitalur:
Hækking við
kr. 200.000,00 til
kr. 500.000,00
Inngjaldingarháttur:
Kr. 200.000,00 við grunshækking

Nevnd:
Farin úr nevndini: Kristoffer Suni Laksá, 510 Gøta
Innkomin í nevndina Jónfinn Thomsen, adv Aargeil 11, 100 Tórshavn

Skráseting Føroya
tann 27. februar 1997

Kristin Balle

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan

Skrásetingar-nr.
P/f 1156. **P/f Reinfan, 230 Húsavík**

Viðtøkur broyttar:
28.10.1996

Nýtt navn:
Sp/f Reinfan

Kapitalur:
Hækking við
kr. 70.000,00 til
kr. 80.000,00
Inngjaldingarháttur
Kr. 70.000,00 við skuldarumskifti til kurs 100

Nevnd:
Farin úr nevndini Jørmund Olsen, 230 Húsavík (formaður), Hansa Olsen, 230 Húsavík og Óluva Olsen, 230 Húsavík

Tekningarreglur:
Felagið verður teknað av stjóranum

Skráseting Føroya
tann 3. mars 1997

Kristin Balle

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan

Skrásetingar-nr.
P/f 2226. **P/f Farybak Ventures, 100 Tórshavn**

Viðtøkur broyttar:
05.11.1996

Kapitalur:
Hækking við
kr. 70.000,00 til
kr. 80.000,00
Inngjaldingarháttur:
Kontant kr. 70.000,00 til kurs 100

Tekningarreglur:
Felagið verður bundið við undirskrift av einum stjóra

Skráseting Føroya
tann 3. mars 1997

Kristin Balle

Skráseting Føroya
hevur í dag skrásett niðanfyri standandi fráboðan

Skrásetingar-nr.
P/f 2129. **P/f Sandavágs Bilverkstaður, 370 Miðvágur**

Viðtøkur broyttar:
18.12.1996

Nýtt navn:
Sp/f Sandavágs Bilverkstaður

Tekningarreglur:
Felagið verður teknað av stjóranum ella av øllum nevndini í felag

Endamál:
Endamál felagsins er at reka bilverkstað, handil, ídnaður, keyp og søla og annað starv í hesum sambandi

Skráseting Føroya
tann 3. mars 1997

Kristin Balle

Sjónarmið

Føroyar og oljan

Undirgrundin føroyskt sermál
Í 1974 reisti Sjálvstýrisflokkurin málið um at fáa yvirtikið undirgrundina sum føroyskt sermál, og í 1992 eydnaðist tað Føroya Landsstýri at koma á mál, tá ið Poul Schlüter, forsætisráðharri boðaði føroysku samráðingarnevndini frá, at undirgrundin kundi gerast føroyskt sermál.

Avtala varð gjørd, og ávísar treytir fylgdu við - treytir, sum seinni hava elvt til gitingar um, at danir fingu meira burturúr at láta Føroyum undirgrundina, at umsita, enn at tvíhalda um hana, bert teir tryggjaðu sær rættin til tá møguligu oljuvinnu, sum kundi hugsast í føroyskum øki. Eisini varð gitt, at endamálið við at láta føroyingum undirgrundina var, at tryggja sær eitthvørt pant mótvegis teirri risastóru skuld, sum Føroyar komu at standa í til Danmarkar.

Donsk ráðagerð, ella okkara ábyrgd
Einki er at ivast í, at tað *er* eitt beinleiðis samband millum yvirtøkuna av undirgrundini og húsagangin í Føroyum.

Danska stjórnin røkir síni áhugamál eins væl og føroyskir myndugleikar áttu at røkt føroysk áhugamál. Tá ið føroysk áhugamál vóru so mikið illa røkt, at uttanlandsskuld okkara gjørdist 7 milliardir - so er tað sjálvsagt, at møguleikar okkara og frælsi okkara at stýra frameftir vóru skerdir.

Men framvegis er ábyrgdin okkara, eisini ábyrgdin fyri undirgrundina, og sama, hvør beinleiðis orsøkin var til, at danir valdu at láta okkum undirgrundina, er ábyrgdin okkara. Og hon setir stór krøv til politisku myndugleikarnar.

Kanska verður hetta seinasti møguleikin hjá okkum at prógva, at vit eru før fyri at stýra tjóðini við fyrilit fyri framtíðini og komandi ættarliðum.

Krøv til eina føroyska oljulóggávu
Oljuráðleggingarnevndin arbeiðir í løtuni við uppskoti til fullfíggjað lógargrundarlag undir einari føroyskari oljuvinnu. Politiski myndugleikin eigur sjálvsagt at viðgera niðurstøðu Oljuráðleggingarnevndarinnar væl og virðiliga, tá ið hon einaferð kemur, og at lurta væl eftir tí sum sagt verður.

Tað er at vóna, at uppskotið skjótt kemur, tí neyðugt er at hava góða tíð at viðgera uppskotið - bæði hjá almenningi og politiskt. Ikki sørt løgið, at uppskotið í løtuni er til hoyringar hjá oljufeløgum og donskum myndugleikum, men føroyski politiski myndugleikin hevur ikki fingið tað enn.

Breið politisk semja neyðug
Tað er fram um alt sera umráðandi, at undirgrundar- og oljupolitikkur okkara byggir á breiða politiska semju, og at oljupolitikkurin ikki fær somu lagnu sum fiskivinnupolitikkurin, har politiskt klandur og stríð er til miklan ampa fyri tey, sum skulu liva av fiskivinnuni.

Politiska hugsan sjálvstýrisfloksins er, at oljulóggávan m.a. skal:

1. Tryggja at tilfeingi í undirgrundini er ogn og lívsgrundarlag Føroya fólks og at tað skal gagnnýtast til frama fyri Føroyar og allar føroyingar nú og í framtíðini.

2. Miða eftir, at eitt føroyskt almennt, ella almennt/privat oljufelag verður sett á stovn, sum útlendsku oljufeløgini skulu samstarva við. Serfrøðingar við stórari altjóða erfaring í oljuvinnu og oljuumsiting úti í heimi eiga m.a. at starvast hjá hesum oljufelag. Tó er ætlanin ikki, at hetta felag skal fara undir oljuleiting ella oljuútvinning.

3. Oljulóggávan skal leggja støði undir størri vitan um tilfeingið í undirgrundini.

4. Hon skal tryggja at undirgrundin verður gagnnýtt samsvarandi langtíðartørvi samfelagsins.

5. Tryggja samfelagnum og øllum føroyingum ein rímiligan part av fíggjarligavinninginum av kanningar- og vinningarvirkseminum.

6. Skapa trygd fyri orkuveiting her á landi.

7. Tryggja landinum móti umhvørvisdálking og umhvørvisvanlukku.

8. Tryggja at fiskivinnan ikki verður skerd.

9. Tryggja at tað altíð eru fleiri operatørar í senn, sum útvinna olju.

10. Taka fyrilit fyri, at tað stóra peningarenslið, sum ein møgulig oljuvinna hevur við sær, ikki avlagar samfelagsbygnaðin.

Ikki bara ein oljufyritøka
Viðvíkjandi punkt 9 er at siga, at tað kann vera vandamikið at bara ein stór kapitalsterk fyritøka situr á allari føroyskari oljuvinnu. Tá er eingin kapping, og vit kunnu koma í somu støðu, sum tá ið Den Danske Bank fíggjaði høvuðsvinnu okkara, fiskivinnuna/Fiskasøluna.

Við at hótta við at steðga fíggingini av Fiskasøluni kroysti Den Danske Bank føroyskar myndugleikar at keypa fallitbúgvið, Føroya Banka. Tí ræður um, ikki bara at binda seg til eina fyritøku.

Stóra peningarenslið vandamikið
Serliga er tað **punkt 10,** sum er avgerandi at viðgera politiskt beinanvegin. Kemur olja úr føroysku undirgrundini, og verður hon vunnin og virkað verður talan um risastórar peningaupphæddir. Peningaupphæddir sum vit, illa royndar av áttatiárunum, vita púrasta kunnu avlaga samfelagið.

Kostnaðarstøðið, tað merkir prísurin fyri at fáa eitthvørt arbeiði gjørt, rýkur upp í loft, og tað fer at gera alla aðra vinnu í Føroyum ókappingarføra, og vandi er fyri at øll onnur vinna kann detta niðurfyri.

Tað er sera vandamikið. Tí er umráðandi at leggja sær í geyma, at ein oljuvinna - stutt ella long - altíð er **tíðaravmarkað.**

Sjónarmið hevur verið frammi um, at føroyingar við fólkaatkvøðu gera av, hvussu farast skal fram við fíggjarliga avlopinum. Um tað verður veruleiki. Hesum sjónarmiði kann eg taka fult út undir við. Tí vit vita at føroyska politiska skipanin er viðbrekin, og vit eiga at bera so í bandi, at fólkið tryggjar sær móti ov stórum skeivum politiskum avgerðum, og ein avgerð við fólkaatkvøðu, er við til at tryggja politisku skipanina móti stórum trýsti frá fólkinum, ella frá ávísum samfelagsbólkum.

Tað ber væl til at samanbera avleiðingarnar av teimum risastóru lántøkunum í 80unum og tann fylgjandi húsagangin, við at milliardir av oljupengum verða spræendar inn í føroyska búskapin í eitt stutt tíðarskeið. Tá innspræningin heldur uppat, kann samfelagið lættliga fara av knóranum aftur, hevur man ikki brúkt avlopið og tíðina til at byggja upp, varandi kappingarførar vinnuvegir.

Tað er serliga á hesum øki, at tað ræður um at fara undir eitt politiskt orðaskifti. Og tað skal fara og avgerðirnar skulu verað tiknar, ***áðrenn*** *oljuinntøkurnar koma.*

Oljan í land í Føroyum
Aðrir stórir spurningar, sum støða skal takast til, er hvørt oljan skal førast í land í Føroyum ella ikki. Hetta er ein trupul spurningur at svara. Men einki er at ivast í, at tað fer at hava stórar samfelagsliga og umhvørvisligar avleiðingar, at føra oljuna uppá land her.

Sjálv ivist eg stórliga í, um tað er rætt at føra oljuna uppá land her. Eg meti tað vera betri at seta aðrar treytir við, t.d. um føroyska lut tøku í vinnuni og í hjávinnunum. Eins og treytir, ið tryggja føroyskum myndugleikum ræði á gongdini.

Helena Dam á Neystabø
Sjálvstýrisflokkurin

Stuðulssvimjing gav pengar

Øll svimjifeløgini í landinum høvdu leygardagin tað tey kalla stuðulssvimjing, og inn komu 215.000 krónur.

Hesir pengar verða býttir millum feløgini og landsliðið, sum skal til Oyggjaleikirnar á Jersey í summar.

Øll tey, sum stuðlaðu tiltakinum fáa í næstum sendandi skreytblað frá Svimjisambandinum, sum tøkk fyri stuðulin.

Nógv fólk var við til at gera tiltakið møguligt, og svimjingin eydnaðist væl.

ek

GÓLVTÆNASTAN

Alt innan gólv...
Ókeypis tilboð verða givin.
Vit ferðast um alt landið

Skemmingsgøta 19 100 Tórshavn
Tlf. 18875 - 88875
Fax 18809